

Ekō

België - Belgique
P.B.
2600 - Berchem
Uitbreidingsstraat
BC 4909

回 向

jaargang 35 nr 1 – lente 2012
(of *Ekō* nr 132)

driemaandelijks tijdschrift
afgiftekantoor 2600 Berchem Uitbreidingsstraat
erkenningsnummer P303143

Inhoud

Een woord vooraf...	1
Shinran Shōnin 750 jaar: Japan reis (deel 2)	2
. 5 Kyoto Conference 2011 & kikyoshiki-viering	2
Opleiding (toekomstige) leraren boeddhisme (deel 3)	4
. 4.3 Boeddhisme in Japan	4
. 4.4 Amida Boeddha	6
Furusato – Mijn thuis (deel 2)	9
Zen en Reine Land boeddhisme - Een voorzichtige verkenning	10
Welkom bij het Mugen Project	17
16th European Shin Conference “The Importance of Sangha”	20
Je leven willen rekken	22
Zuikens Shinshu Dharma Pada (deel 6)	23
Nieuws uit de Sangha	31
Rooster der bijeenkomsten – lente 2012	32

Dit is een uitgave van het Centrum voor Shin-Boeddhisme. De redactie noch het Centrum voor Shin-Boeddhisme zijn gebonden door de bijdragen van derden, die overigens niet noodzakelijk de zienswijze van de redactie weergeven. Iedere auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdrage.

Ekō wordt gratis verspreid. Op eenvoudig verzoek nemen we u graag op als abonnee op de papieren en/of elektronische versie of schrappen wij U van de

lijst.

Het Centrum voor Shin-Boeddhisme vzw en de Shin-Tempel Jikōji erkennen de spirituele en morele autoriteit van de Jōdo-Shinshū Hongwanji-ha (Kyōto) in de persoon van Hoofdabt Go-Monshu Koshin Ohtani, maar zijn voorts organisatorisch en financieel autonoom. Hun werking is afhankelijk van uw medewerking, uw waardering en uw steun.

Onze bankrekening is 523-0802265-53, IBAN nummer BE53 5230 8022 6553 en BIC-code TRIOEBBB bij Triodos Bank nv, Hoogstraat 139/3, B-1000 Brussel, op naam van het Centrum voor Shin-Boeddhisme vzw, Pretoriastraat 68, B-2600 Berchem-Antwerpen (België).

Een woord vooraf...

Onze gedachten zijn dezer dagen – nog meer dan anders – bij de vele slachtoffers, hun familie en vrienden van de **drievoudige ramp in Japan** met meer dan 15 000 doden. Op 11 maart 2012 om 06:46 uur is het precies één jaar geleden dat Japan werd getroffen door een aardbeving met een magnitude 8,9; gevolgd van een enorme tsunami in Sendai & wijde omgeving, en van de kernramp in Fukushima. Op dit ogenblik wonen er nog steeds meer dan 80 000 mensen in tijdelijke verblijven, in de hoogste onzekerheid of ze ooit nog kunnen terugkeren! Vooral voor de toekomst van de jongeren blijven veel vraagtekens over. De BBC zond zopas een interessante documentaire uit: *Japan's children of the tsunami*¹.

Mogen wij je vragen aanstaande zondag ook even stil te staan bij deze feiten? Want we begrijpen dat niet iedereen mee kan naar de speciale herdenkingsdienst in Ekō-Haus, Düsseldorf (zie op blz 30). Gelukkig vinden velen onder ons op zo een momenten steun bij Amida Boeddha, Shinran Shōnin, Rennyō Shōnin, in de vele teksten die de leer verduidelijken, of bij familie en vrienden die ons verstaan...

Dit nummer bevat vervolgafleringen van onze Japan reis, van de lerarenopleiding en het zesde en laatste deel van *Zuikens Shinshu Dharma Pada*. Onze dharmavriend Hisao Inagaki verdient nogmaals een hartelijke dank om zijn oeuvre voor ons beschikbaar te stellen! Daarnaast stellen we kort het *Mugen Project* van de Numata familie voor; *100 gedichten door 100 dichters* en de *16de European Shin Conference* en vermelden we een initiatief van de verantwoordelijke van de Ryokeiji tempel in Fukui, Japan. *Last but not least* kan je merken hoe dicht Shin en Zen wel bij mekaar aansluiten in een verfrissende doorlichting door Edel Maex.

Er is niets te winnen of te verliezen. Er is enkel maar zijn.

Fons Martens

---

¹ Zie <http://ex-skf.blogspot.com/2012/03/bbc-documentary-japans-children-of.html>

Shinran Shōnin 750 jaar: Japan reis (deel 2)

Vier van onze sanghaleden waren in de gelegenheid in september 2011 deel te nemen aan de speciale vieringen door onze hoofdtempel Hongwanji in Kyoto georganiseerd ter gelegenheid van Shinran Shōnin 750 jaar. In dit nummer geven we nogmaals graag enkele ervaringen mee..

. 5 Kyoto Conference 2011 & kikyoshiki-viering²

Nadat de Europese deelnemers tussen 3 en 7 september 2010 in kleine groepjes in Kyoto zijn gearriveerd, en ieder naar eigen interesse die tijd zo aangenaam mogelijk heeft trachten door te brengen, volgt het meer officiële gedeelte van de viering: de *Kyoto Conference 2011*, een bezoek aan Hiei-berg, de ceremonie ter gelegenheid van 750 jaar Shinran Shōnin en een exclusieve kikyoshiki-viering.

Op donderdag 8 & vrijdag 9 september nemen we deel aan de **Kyoto Conference 2011** die door de IABC (International Association of Buddhist Culture) wordt georganiseerd met als thema **Encountering** (値遇 chigū). Rev. Esho Sasaki, IABC-voorzitter spreekt een welkomstwoord. Rev. Michio Tokunaga benadrukt in zijn *keynote message*, geïnspireerd door Kyogyoshinsho (het hoofdwerk van Shinran Shōnin), het belang van twee begrippen: go-en (ご縁 - *een zeldzame gelegenheid voorbereid voor of geschonken aan mij door iemand anders of iets anders buiten mij om*) en arigatō (有難う - *moeilijk te vinden of moeilijk te bestaan*³). Beide begrippen geven meteen de sfeer van de hele conferentie weer: het belang dat we zouden moeten hechten aan *iets* dat werkzaam is buiten ons – Amida's oneindige mededogen, de ware oorzaak van geboorte in het Reine Land!

We luisteren met volle aandacht hoe ieder op zijn/haar manier het begrip *Encountering* een plaats geeft in zijn/haar leven:

- Frits Bot: *Across 'The Dutch Bridge' – encounters with Jōdo-Shinshū in the Netherlands*

- Iulia Dinca: *A Buddhist Investigation on Encountering (値遇 chigū) from Both Buddhist and Modern Physics Perspectives*

---

² In het vorige nummer (Ekō jg 34 nr 4) vind je hoe wij die tijd invulden.

³ Terwijl wij in de lessen Japanse taal arigatō *simpelweg* als *dank u* aanleerden...

- Fons Martens: *What's in a Word? - Relating the meaning of 'encountering' in different languages with Jodo-Shinshu concepts*
- Toshikazu Arai: *Scolding Ānanda – the Buddha's compassionate means and Ānanda's final acceptance*
- Adrian Cîrlea: *Shinran – a manifestation of Amida Buddha and Avalokitesvara*
- Frank Kobs: *A Small Place to Share the Dharma*
- Sándor Kósa-Kiss, *Encountering the 'Spiritus Loci' – Being Touched by the Spirit of the Place*
- Jérôme Ducor: *The Light of Amida Buddha envelops Us*
- Gary Robinson: *Tomoni Bonpu Nomi – We are ordinary people*
- Thomas Moser: *The Ten Ox herding Pictures in Relation to the Nembutsu Teaching*
- Hoyu Ishida: *Living in the Here and Now into Which the Future Melts/Manifests*
- Marc Nottelmann-Feil: *Encountering the Buddha via Translations.*

Na iedere voordracht helpen diverse boeiende vragen vanuit de toehoorders – en, meer nog, de reacties hierop van de sprekers - ons nog beter de belangrijkste situaties en accenten te begrijpen en te herkennen in ons dagelijks leven.

Als voorbereiding op de Shūso sangō sahō-ceremonie van 's zondags lassen we aan het einde van de eerste middag een oefensessie in aan de hand van de geciteerde teksten aangevuld met *romaji*⁴. Voor een impressie omtrent deze speciale ceremonie verwijzen we naar het artikel van Martine Strubbe in de vorige Ekō. We sluiten beide dagen conferentie af met een gespreksronde in verband ESC16, de zestiende editie van de *European Shin Conference*. Meer info vind je op blz 20.

Op zaterdag 10 september brengen we een bezoek aan de Hiei-berg. Maar hierover lees je in de volgende Ekō.

---

⁴ Je kan als het ware die speciale viering van 9 september 2011 thuis zelf meemaken... De *chantings* [mp3-bestanden] en de teksten met Engelse vertaling [pdf-bestanden] vind je via onze *homepage*: klik op *Viering in onze hoofdtempel Hongwanji* in de linkerkolom, of rechtstreeks <http://www.jikoji.com/jikoji/viering-Shinran-750.asp>. Zo kan je ook deel uitmaken van de wereldwijde sangha die onze stichter dank zegt!

Opleiding (toekomstige) leraren boeddhisme (deel 3)

De BUB (Boeddhistische Unie van België) start vanaf januari 2012 een Postgraduaat voor toekomstige leraren boeddhisme in het reguliere onderwijs (zowel Nederlandstalige als een Franstalige opleiding, bestaande uit zes modules.

Om de Reine Landschool tijdens de module Bespreking van teksten uit de diverse boeddhistische scholen voor te stellen, kozen we als basis: een tekst van Hōnen Shōnin: Ichimai-kishōmon, aangevuld met hoofdstuk IV uit Tannishō en een korte passage uit Rennyō Shōnin's Goichidaiki-kikigaki. Voor deze onderdelen verwijzen we naar de vorige nummers van Ekō. In dit nummer publiceren we alvast nog wat extra informatie voor de toekomstige leraren.

. 4.3 Boeddhisme in Japan⁵

Het Reine Landboeddhisme geeft aan ieder levend wezen de hoop om op het moment van de dood bevrijd te kunnen worden van de opeenvolgende cycli van geboorte en dood, door te vertrouwen in Amida Boeddha. Om dit doel te bereiken is de volgeling – tenminste voordat Hōnen andere mogelijkheden toont – aangewezen op het nauwlettend naleven van de Wet van oorzaak en gevolg door o.a. het [Edele Achtvoudige] Pad via een volmaakte discipline te bewandelen. Iedere volgeling moet kunnen rekenen op zijn eigen verdiensten (die hij in de loop van zijn leven heeft opgebouwd) om niet opnieuw geboren te worden in de lagere sferen en, meer nog, om een nieuwe geboorte te bereiken op een hoger niveau. Dit is een moeilijk pad, waarbij zelfs diegenen die heel wat verdiensten hebben kunnen verzamelen, er niet zeker van zijn volledig bevrijd uit de cyclus te raken, want het is zo gemakkelijk te mislukken...

Het Reine Land boeddhisme dat Hōnen vorm geeft daarentegen⁶ belooft een integrale bevrijding aan diegenen die hun vertrouwen stellen op Amida Boeddha's Geloofte. Amida sprak immers de gelofte uit iedereen op zijn stervensuur te redden die zijn vertrouwen in hem zouden stellen en met een oprecht gemoed zijn naam zouden aanroepen. Terwijl de vorige meesters benadrukten dat het heil

---

⁵ Uittreksel uit het voorwoord van G. Renondeau, *Le Bouddhisme Japonais - Hōnen, Shinran, Nichiren et Dōgen - Textes fondamentaux de quatre grands moines de Kamakura*, Éditions Albin Michel, 1965, p. 10-11.

⁶ in de oorspronkelijke tekst van Renondeau "Amidisme" genoemd.

bereikbaar is via verdiensten, maakt Hōnen ons duidelijk dat we het heil kunnen bereiken dankzij Amida's gelofte en mededogen. Een standvastig gemoed van vertrouwen is het enige wat van de volgeling vereist is. Of men erg geletterd is of niet, of men een rein geweten heeft of een verleden zwaar beladen met onheilzame daden: dat doet er niet toe.

Het enige wat vereist is, is dat men zich met zijn hele gemoed overgeeft aan Amida via het uitspreken van de zogenaamde nembutsu: Namo Amida Butsu (*Ik stel mijn vertrouwen in Amida Boeddha*). Zo **simpel** is het! Deze eenvoud is precies daarom een van de belangrijkste kenmerken van de Kamakura-scholen. Een van de eerste scholen binnen deze discipline ontstaat rond het jaar 1100 en werd *Yūzū nembutsu shū*⁷ genoemd. Zij is nog gedeeltelijk gestoeld op het **moeilijke** pad en zou daardoor slechts een bescheiden aanhang kennen.

In 1175 sticht Hōnen echter de Reine Landschool (Jōdo-Shū). Dit Reine Land, gesitueerd in het Westen [*waar de zon ondergaat...*], vormt de invloedssfeer van Amida Boeddha en is precies die plek waarnaar hij diegenen na hun dood brengt die hun vertrouwen in hem hebben gesteld. Deze redenering kan grote massa's volgelingen overtuigen. De eenvoud om zich aan deze doctrine te houden en de afwezigheid van iedere rituele verplichting zijn zeker elementen die tot het succes ervan hebben geleid. Toch moeten we ook vermelden dat deze school schitterend beantwoordt aan het verlangen van diegenen die zich graag wenden tot een bepaalde persoon [of verpersoonlijking] en die – zich bewust van hun zwakheden – gelukkig voelen doordat ze bij die persoon een spirituele toevlucht kunnen vinden. Hōnens lering geeft al snel aanleiding tot allerhande interpretaties op sommige terreinen, zoals het aantal keren dat de nembutsu moet geciteerd worden⁸.

---

⁷ Yuzu Nembutsu (融通念仏宗 Yūzū-nembutsu-shū) is een Reine Land school die de nadruk legt op het ritueel reciteren van de Nianfo (of Nembutsu), de naam van Amida Boeddha. Volgelingen gaan ervan uit dat het reciteren niet alleen heilzaam is voor de spreker, maar eveneens voor alle andere voelende wezens. De school is in de twaalfde eeuw opgericht door de monnik Ryōnin.

⁸ Of de vraag wat het belangrijkste is, praktijk of vertrouwen – zie het artikel Go-eden Sectie 7 & Godensho Hoofdstuk 6, in *Ekō jg 33 nr 3, herfst 2010, blz 13-16*.

Een van Hōnens leerlingen, Shinran, stelt zich iets later radicaler op dan zijn meester, en sticht rond 1224 een nieuwe school, de Ware Reine Landschool (Jōdo-Shinshū), waarbij bijvoorbeeld het eten van vlees is toegestaan, en waarbij de tempelverantwoordelijken ook mogen huwen. Deze school wordt uiteindelijk de belangrijkste school in Japan. Terwijl de Jōdo-Shū volgeling de nembutsu reciteert om verdiensten te verwerven, en op bij zijn dood te worden opgenomen in het Reine Land, reciteert de Jōdo-Shinshū volgeling de nembutsu uitsluitend uit dankbaarheid. Immers, de eigenlijke *oorzaak van geboorte* in het Reine Land is Amida's Voortijdelijke Gelofte.

. 4.4 Amida Boeddha

Amitābha (Sanskrit: अमिताभ, Hindi uitspraak: [əmɪˈt̪aːbʱə]) komt als een boeddha voor in de geschriften van de Mahāyāna school. Amitābha is de belangrijkste boeddha van de Reine Landschool. Volgens deze bronnen verzamelde Amitābha oneindig veel verdiensten als gevolg van heilvolle gedachten, woorden en daden over eindeloze vorige levens als bodhisattva Dharmakāra.

Amitābha kan vertaald worden als “Oneindig Licht,” daarom wordt Amitābha vaak de “Boeddha van het Oneindig Licht genoemd.”

Volgens het Grote Sukhāvativyūha Sutra (of *Grote Reine Landsutra*) was Amitābha in het verre verleden – en misschien in een ander wereldsysteem – een monnik met de naam Dharmakāra (*Bewaarplaats van de Dharma*). In een aantal versies van het sutra wordt Dharmakāra beschreven als een vroegere koning die via boeddha Lokeshvararaja in contact kwam met de leer van de Boeddha, en daardoor afstand nam van de troon. Hij besloot een boeddha te worden en daarmee een buddhakṣetra te creëren (een *boeddhaland* of invloedssfeer). Dit besluit werd uitgedrukt in het afleggen van achtenveertig geloften die

het type van boeddhaland omschreven dat Dharmakāra trachtte te creëren, de voorwaarden waaronder wezens konden geboren worden in dat land, en hoe de wezens hun leven zouden doorbrengen eens ze daar geboren waren.

In de versies van het sutra die wijdverspreid zijn in China, Vietnam, Korea en Japan, leert Dharmakāra's achttiende gelofte (ook Amida's *Voortijdelijke Gelofte* genoemd) dat eender welk wezen in eender welk universum dat wenst geboren te worden in Amitābha's Reine Land en zijn naam zelfs maar tien keer reciteert, er zonder twijfel zal geboren worden. Zijn negentiende gelofte leert dat hij samen met zijn bodhisattva's Avalokitesvara en Mahasthamaprapta, en andere belangrijke volgelingen zal verschijnen bij het sterfbed van diegenen die hem bij de laatste adem aanroepen⁹. Deze openheid en dit aanvaarden van alle soorten wezens heeft ervoor gezorgd dat het Reine Landboeddhisme een van de belangrijkste takken binnen het Mahāyāna is geworden. Blijkbaar werd het eerst populair in noordwest India/Pakistan en Afghanistan en verspreidde het zich later naar centraal Azië en China.

De drie sutra's die aan de basis liggen van de Reine Landscholen zijn: het Grote Sukhāvativyūha Sūtra (*Grote Reine Landsutra*), het kleine Sukhāvativyūha Sūtra (*Kleine Reine Landsutra*) en het Amitāyurdhyāna Sūtra (*Amidasutra* of *Amidakyō*).

Door zijn verdiensten creëerde Amitābha het Reine Land (淨土, *Chinees*: jìngtǔ; *Japans*: jōdo) omschreven als Sukhāvati (*land van schittering*), gesitueerd in het westen [waar de zon ondergaat...], buiten de gewone tijd/ruimte dimensie. Amitābha's boeddhaland wordt ook Sukhāvati of het **Reine Land** genoemd. Daar staat ons immers niets meer in de weg om de ware werkelijkheid te zien. Daar is geen enkele van de oorzaken van lijden (onwetendheid, grijpreactie en afstootreactie) nog aanwezig dat ons geluk in de weg zou staan. Door zijn geloftekracht geeft Amitābha de mogelijkheid aan ieder wezen dat hem aanroept om in het Reine Land geboren te worden, er

---

⁹ Avalokitesvara (觀世音菩薩 *Chinees*: Guanyin, *Japans*: Kannon) refereert naar wijsheid, terwijl Mahasthamaprapta (大勢至, *Chinees*: Dàshìzhì, *Japans*: Seishi) refereert naar mededogen. Deze passage wordt vaak in schilderijen afgebeeld (in het Japans *raigō* genoemd), of in de linkerbovenhoek bij mandala's die het Levenswiel weergeven.

de dharma door hem te horen verklaren, en er uiteindelijk op zijn beurt bodhisattva en boeddha te worden (het einddoel van een Mahāyāna volgeling), en van daaruit terug te keren naar onze wereld van samsara om de andere wezens ook gelukkig te maken.

In bovenstaande tekst gebruiken we telkens Amitābha om deze boeddha aan te geven. Sinds de introductie in Japan wordt hij ook aangeduid met Amida; een begrip dat vaak staat voor een samentrekking van twee begrippen:

Amida = Amitābha + Amitāyus

Amida = a-mita-abha + a-mita-ayus

Amitābha

Amita + abha

Oneindig licht

Oneindige ruimte

Oneindige Wijsheid

Amitāyus

Amita + ayus

Oneindig leven

Oneindige tijd

Oneindig Mededogen

In jikōji spreken we trouwens meestal van Amida...

Om deze aflevering af te sluiten, voegen we nog een laatste opmerking toe – en hiermee gaan we wellicht serieuze reacties losweken... We staan ervoor open!

Indien het voor jou heilzaam is Amida Boeddha als een historisch iemand te zien (zoals beschreven in de sutra's), pas het dan toe in je leven op deze manier. Maar probeer ook te aanvaarden dat anderen het anders zien.

Indien het voor jou moeilijk te begrijpen valt dat Amida Boeddha inderdaad echt geleefd zou hebben, en het voor jou heilzaam is Amida als de idee/het streefdoel van oneindige wijsheid en oneindig mededogen te zien, pas het dan toe in je leven op deze manier. Maar probeer ook te aanvaarden dat anderen het anders zien.

lotus pond--
a frog sleeps
on the moon

Narayanan Raghunathan - <http://tinywords.com> - 06/20/2007

Furusato – Mijn thuis (deel 2)

人はいさ	hito wa isa
心も知らず	kokoro mo shirazu
ふるさとは	furusato wa
花ぞむかしの	hana zo mukashi no
香に匂ひける	ka ni nioi keru

Via de blog *Japan and Korea: Life, Language and Religion*¹⁰ vonden we nogmaals een knap gedichtje over **Furusato** (*Mijn thuis*)¹¹. Het is als gedicht nummer 35 opgenomen in het bundel **Ogura Hyakunin Isshu** (*100 gedichten door 100 dichters*). Wat rondneuzen leverde ons een paar (Engelse) vertalingen¹² op.

Het gedicht is geschreven door Ki no Tsurayuki (884-946), edele bij het Japanse keizerlijke hof, een groot klassiek poëet en de eerste schrijver van proza. Hij is de belangrijkste auteur van het in 922 voltooid *Kokinshū* (古今集), een werk met 20 volumes en ongeveer elfhonderd verzen. Het gedicht gaat over Tsurayuki die na lange tijd nogmaals een vriend opzoekt. Als zijn vriend hem vraagt hoe hij zich toch maar de weg heeft kunnen herinneren na zoveel jaren, breekt de dichter een bloesentak van de pruimelaar bij de ingang af, en geeft hem aan zijn vriend met de woorden:

Wat mensen diep in hun hart ervaren,
Kan je niet weten.
Maar in mijn geboorteplaats
Geuren de pruimenbloesems nog hetzelfde
Als in vroegere jaren.

---

¹⁰ <http://japanlifeandreligion.com>

¹¹ De vorige *Ekō* (jg 34 nr 4 op blz 4) vermeldt Placido Domingo die (in duet) een heel speciale versie van dit lied brengt.

¹² Bronnen voor de info: <http://www.sacred-texts.com/shi/hvj/hvj036.htm> en <http://etext.virginia.edu/japanese/hyakunin/frames/hyakuframes.html> voor de vertaling.

Zen en Reine Land boeddhisme - Een voorzichtige verkenning

With Zen, nine out of ten fail.

*With Pure Land, ten thousand out of ten thousand succeed.*¹³

In de tweede maand van het jaar 1649 stapt een zenmonnik een drukkerij in Kyoto binnen en koopt er de originele houtsneden van een werk van zijn leraar Ungo Kiyō, ... om ze vervolgens te verbranden. Als reden geeft hij aan dat hij de wereld van valse inzichten wil bevrijden.¹⁴

Het werk was een zeer populair geworden gedicht van 108 regels, over geboorte in het Reine Land, dat Ungo geschreven had voor de weduwe van een lokale beschermheer. Het probleem was dat hij in dit werk het reciteren van de naam van Amida Boeddha (nembutsu) als praktijk aanpreeft. Voor de zenretoriek van onmiddellijk wijzen naar de ware natuur, was deze benadering oppervlakkig en onaanvaardbaar. Het incident toont hoe erg de spanningen opgelopen waren.

In China was het reine land idee nooit een aparte traditie geweest. Net als bij voorbeeld de devotie voor Guanyin was de devotie voor Amida Boeddha en zijn reine land gemeengoed van alle Chinese boeddhistische tradities. In de Platform Sutra, een van de grondteksten van zen, wordt er vaak over het reine land gesproken. Ook nu vind je in de opnieuw opbloeiende Chinese chan(zen)-kloosters Amida Boeddha terug in het hoogste paviljoen van de tempel.

In de Japanse Kamakura-periode waarin historische figuren als Honen (1133-1212), Shinran (1173 – 1263), Dogen (1200-1253) en Nichiren (1222-1282) zich losmaakten van de heersende Tendai-traditie was er een situatie ontstaan waarbij kloosters steun en bescherming gingen zoeken bij lokale heersers en machtige families. Op die manier raakte het boeddhisme gefragmenteerd volgens de breuklijnen van de lokale politiek en gingen stromingen hun eigen leven leiden. Zo ontstond er ook een apart reine land-boeddhisme.¹⁵

---

¹³ Thomas Cleary, *Pure land, pure mind*.

¹⁴ Richard M. Jaffe. Ungo Kiyō's Ojoyōka and Rinzai Zen Orthodoxy. In *Approaching the land of bliss: religious praxis in the cult of Amitābha* geredigeerd door Richard Karl Payne, Kenneth Kazuo Tanaka 2003.

¹⁵ Robert H. Sharf, *On Pure Land Buddhism and Ch'an/Pure Land syncretism in medieval China*, Brill, Leiden, 2002.

Deze situatie resulteerde soms in zeer ernstige conflicten. Zo werd het klooster van Dogen, de stichter van de Japanse Soto Zen, door tegenstanders platgebrand. Zo werd Honen, de stichter van de Japanse reine land-school verbannen naar een afgelegen gebied. Zo werd Nichiren door fanatieke volgelingen van diezelfde Honen in een hinderlaag gelokt en in elkaar geslagen. Het confronteert ons met de realiteit dat mensen, ook waar het over de meest verheven zaken gaat, toch altijd weer mensen blijven.

Japan bleef uiteraard in contact met China en regelmatig was er herimport van Chinees boeddhisme in Japan. Door de aanwezigheid van reine landideeën in de Chinese zen gingen de Japanse zenleraren hun Chinese moedertraditie als gedegenereerd en onrein ervaren. Op het ogenblik dat Unko zen mengde met reine land-ideeën ten behoeve van zijn machtige leerlinge werd hem dat niet in dank afgenomen.

Unko's medestanders verdedigden hem door te zeggen dat reine land praktijken als nembutsu meer geschikt waren voor mensen met maar beperkte spirituele capaciteiten, vrouwen bijvoorbeeld, die het echte zenpad niet zouden aankunnen en niet zouden kunnen vatten.

Door de populariteit van de Japanse zen in het Westen klinkt dit nog door bij ons. Als we al iets weten over het reine landboeddhisme zien we het als een wat bijgelovig devotioneel volksboeddhisme dat veraf staat van de oorspronkelijke leer van de Boeddha. Dit sluit goed aan bij ons Westers idee van een "hochreligion" tegenover een volksreligie.

Wat we niet weten is dat de traditie van het reine land in het boeddhisme zowel in China als Japan verschillende grote geesten vorgebracht heeft, die in diepgang niet moeten onderdoen voor de misschien meer bekende vertegenwoordigers van de andere tradities. Een van de grootste is wellicht Shinran.

Laat ons ter kennismaking uit het omvangrijke werk van Shinran één passage nemen¹⁶:

Shinran stelt zich de vraag: wat zijn de kwaliteiten van een ware leerling van de Boeddha. Voortgaande op de sutra's komt hij tot een hele opsomming: soepel van geest en lichaam, vervuld van een vredige extase, vreugdevol, wijs en helder van geest, deugzaam en mededogend ...

---

¹⁶ Taitetsu Unno, *River of Fire, River of Water*, Image, 1998.
Ekō jaargang 35 nr 1 (of Ekō nr 132)

Shinran geeft het op. Hij is niet in staat om aan al deze verwachtingen te voldoen. Hij schaart zich bij de mislukkelingen. 'Hij verzinkt nog steeds in de grote oceaan van begeerte en gehechtheid ...'. Maar de gelofte van Amida Boeddha omvat iedereen en sluit niemand uit. In tegendeel ze is er speciaal voor hem. Vertrouwend op de gelofte van Amida Boeddha is hij er van overtuigd dat ook hij vlug het reine land zal bereiken en tot groot ontwaken komen.

Plaatsen we deze passage even in de context van het levensverhaal van Shinran. Shinran was monnik in het Tendai klooster op de berg Hiei, het meest vooraanstaande klooster van Japan. Hij had er een bescheiden functie.

Het kloosterleven had in de voorbije twee eeuwen een belangrijke transformatie ondergaan. Tussen het jaar 1000 en het jaar 1200 was het percentage monniken afkomstig uit adellijke families gestegen van 10 naar 90%.¹⁷

Er was een complexe hiërarchie tussen de monniken die nauw gerelateerd was aan hun afkomst. Waar adellijke families de gewoonte hadden om de finesses van het hofritueel via geheime geschriften (kirigami) aan hun nakomelingen door te geven om zo hun kans op promotie te vergroten, ontstonden er ook in de kloosters geheime kirigami om de finesses van boeddhistische leer door te geven.

Het klooster was strikt verboden gebied voor vrouwen, maar de monniken overnachtten wel in het dorp bij hun vrouw en kinderen. Officieel waren ze niet gehuwd maar voor zonen van belangrijke monniken was er wel een voorkeursbehandeling bij transmissie.

Het is erg moeilijk om in Shinran's beschrijving van de ware leerlingen van de Boeddha niet een zweem van ironie te horen als je weet wat de realiteit van het kloosterleven in zijn tijd was. Ook Dogen, Honen en Nichiren kwamen hiertegen in het verzet.

Shinran was niet direct een hoogvlieger in dit systeem. Op een bepaald ogenblik ontmoet hij Honen, die daarna de eerste onafhankelijke reine land-school zou oprichten. Hij is ten diepste geraakt door het reine land-onderricht van Honen.

---

¹⁷ Jacqueline I. Stone, *Original Enlightenment and the Transformation of Medieval Japanese Buddhism*, University of Hawaii Press, 2003.

De basis van dit onderricht is dat Amida Boeddha ziet dat er maar weinigen zijn die het onderricht van de Boeddha tot een goed einde kunnen brengen. Geraakt door de worsteling van alle levende wezens, maakt hij in zijn mededogen de gelofte om allen tot bevrijding te brengen. Iedereen die zich tot hem richt en zijn naam uitspreekt zal in zijn Westers paradijs, zijn reine land herboren worden.

Het boeddhisme is er dus niet alleen voor de elite, niet alleen voor monniken, niet alleen voor mannen, maar voor alle mensen ongeacht hun capaciteiten, ongeacht hun rang of stand. Het is mahayana (het grote voertuig) in de meest letterlijke betekenis van het woord. Shinran sluit zich enthousiast bij de beweging van Honen aan.

Als uitkomt dat op een nacht een aantal monniken een reine land ritueel aan het hof uitvoeren voor een aantal hofdames waaronder een van de vrouwen van de keizer, breekt de hel los. De monniken in kwestie worden onthoofd en Honen en een aantal van zijn leerlingen worden gedwongen tot de lekenstaat terug te keren en ze worden elk afzonderlijk verbannen naar veraf gelegen gebieden.

Shinran komt terecht in een arm vissersdorpje. Daar pas leert hij het leven van de gewone mensen kennen. Vissers hadden een heel lage positie in de sociale rangorde omdat ze moesten leven van het doden van dieren. Er was armoede en criminaliteit. Shinran kwam er terecht met zijn vrouw en kinderen en moest ook in hun levensonderhoud voorzien. Hij noemt zichzelf vanaf nu noch monnik noch leek. Bij zijn wijding had hij zijn lekenstatus verloren, bij zijn verbanning zijn status als monnik. Daar werd hem duidelijk hoe omvattend de gelofte van Amida Boeddha wel was, wat de draagwijdte van de notie 'alle mensen ongeacht hun capaciteiten, ongeacht hun rang of stand' inhoudt.

De Chinese leraar Daochuo (Tao-ch'o, 7de eeuw, een van de grondleggers van het reine land gedachtegoed) had al een onderscheid gemaakt tussen het pad van de wijzen en het pad van het reine land. Het pad van de wijzen is voor hen die het huiselijke leven afzweren, monnik worden en allerlei ascetische en meditatieve praktijken op zich nemen. Het pad van het reine land is toegankelijk voor iedereen. Shinran bekent zich resoluut tot dit pad. Met of zonder ironie: hij is niet in staat het pad van de wijzen te gaan. Hij rekent zich tot de hopeloze gevallen. Maar uitgerekend voor hem is de gelofte van Amida Boeddha bedoeld.

Op het eerste zich lijkt het al te gemakkelijk. Als je het zelf niet kan zal een ander het wel voor jou oplossen. Centraal in de discussie is het spanningsveld tussen 'eigen kracht' (jiriki) en 'anderkracht' (tarikiki). De inherente paradox van iedere beoefening is dat als iemand er met een helder inzicht zou aan beginnen, er eigenlijk geen reden meer zou zijn om er nog mee te beginnen. Maar als iemand vanuit een onhelder inzicht en met een onreine intentie, met door illusies benevelde verwachtingen begint te oefenen, hoe kan die oefening dan tot helderheid, tot wijsheid en mededogen leiden?

De verschillende boeddhistische tradities hebben hun eigen antwoord op deze paradox geformuleerd. Sommige tradities zullen proberen door logische redenering de absurditeit van illusies te ontmaskeren. Andere zullen door lange en intense meditatie-oefening proberen de causale keten waardoor illusies tot stand komen geleidelijk trachten te ondermijnen. Sommige andere wijzen ieder idee van geleidelijkheid af en stellen dat inzicht alleen plots en ongeconditioneerd kan komen.

Shinran verwerpt ieder idee van beoefening op eigen kracht. Misschien lukt dat pad voor een supergetalenteerde enkeling, voor hemzelf in ieder geval niet. Voor Shinran zijn wijsheid en mededogen de kracht van Amida Boeddha die in ons werkt. Dat is wat hij bedoelt met anderkracht.

De nembutsu, het uitspreken van de naam van Amida Boeddha, is geen meditatietechniek die ons op eigen kracht tot iets brengt maar de spontane expressie van herkenning van en dankbaarheid voor het mateloze mededogen van Amida dat in ieder van ons werkt. Anderzijds: waar ook ons door illusies bevangen bewustzijn in vastloopt, op het ogenblik van het horen van de naam, ook als we hem zelf uitspreken, realiseert zich de werking van Amida Boeddha. 'Buiten de nembutsu is er geen Amida Boeddha.'

Shinrans ervaring van bevrijding als hij in diepe wanhoop bij Honen terecht komt, kan zeker gezien worden als een verlichtingservaring die niet minder diep is dan de talrijke bijzondere ervaringen zoals we die terugvinden in de zenkoans. Het bijzondere is dat hij de pluimen niet op zijn eigen hoed steekt maar de credit volledig bij Amida Boeddha legt.

Zijn ervaring legitimeert hem op geen enkele manier. Hij zegt: 'Zelf heb ik geen enkele leerling. Als ik door mijn eigen toedoen anderen de nembutsu zou doen zeggen dan zouden zij inderdaad mijn leerlingen

zijn. Maar hoe arrogant zou het zijn als leerlingen te claimen, zij die de nembutsu leven enkel dank zij Amida's mateloze mededogen.'¹⁸

Als iets Shinran groot maakt is het wel zijn bereidheid om een dwaas te zijn temidden van de dwazen, mens temidden van de mensen. Het is enerzijds een democratisering van het ontwaken, anderzijds een appreciatie van iedere mens zoals hij is. Het mededogen van Amida Boeddha is er voor iedereen afzonderlijk. Niemand is uitgesloten.

Alle ideologische disputen ten spijt staat Shinran, niet minder dan zijn tijdgenoten Honen, Dogen en Nichiren, stevig geworteld in het mahayanaboeddhisme en de Tendaitraditie waar hij oorspronkelijk uit komt. Centraal in deze traditie is de idee van 'oorspronkelijke verlichting'. Ieder mens, ieder levend wezen, tot en met het gras en de bomen, is van nature al volmaakt en verlicht. Er valt niets te bereiken, enkel te realiseren wat al vooraf gegeven is. Voor Dogen is shikantaza (enkel zitten) niet de weg naar verlichting maar de expressie zelf van de verlichting. Shinran en Nichiren maken in wezen dezelfde beweging, de ene met nembutsu de andere met de daimoku (de naam van de Lotus Sutra).

Zhiyi, de Chinese grondlegger van het Tendaiboeddhisme, noemt in zijn commentaar op de Lotus Sutra tien gradaties van eenheid met de 'zoeheid', de originele verlichte staat. De eerste is onze principiële eenheid. Dat hebben we allemaal a priori. Stap twee is het benoemen van die eenheid. De stappen die daarop volgen zijn een steeds meer toenemende realisatie van die eenheid tot en met volmaakt boeddhaschap.

In de Japanse Tendai wordt het cruciale moment van realisatie gelegd bij stap twee, bij het benoemen. Het weet hebben van de eenheid en haar kunnen benoemen is voldoende. Alles wat daarna volgt is niet meer dan het resultaat van een samenspel van oorzaken en gevolgen, van de verschillende karmische condities. Maar in het besef van eenheid, hoe fragiel ook, zit de bevrijding.

Of iemand nu het leven leidt van een met zorgen beladen huisvader of huismoeder, of van een boeddhistische meester, het ene is in se niet waardevoller dan het andere. Elk hebben ze hun eigen geschiedenis, hun eigen complex samenspel van karmische condities. Voor Shinran worden

---

¹⁸ Shinran, Tannisho VI.
Ekō jaargang 35 nr 1 (of Ekō nr 132)

ze allebei in gelijke mate gedragen door het mateloze mededogen van Amida Boeddha. Het bevrijdende mededogen van Amida Boeddha is er niet ondanks maar juist omwille van en temidden van al die karmische condities.

In het Westerse boeddhisme zien we de unieke situatie ontstaan waarbij verschillende boeddhistische tradities, die eeuwenlang onafhankelijk geëvolueerd zijn, hier elkaar ontmoeten. Het Westerse boeddhisme is gekenmerkt door eenheid en verscheidenheid. Dat maakt ook de rijkdom ervan uit. Waar zen en reine land in Japan gepolariseerd werden kunnen ze in het Westen misschien weer elkaar verrijken, zoals dat voorheen in China het geval was.

Taitetsu Unno vertelt het grapje van twee asceten die proberen elkaar te overtroeven. Op het moment dat de ene begint op te scheppen over de dood van zijn ego repliceert de ander vinnig: ja, maar ik ben toch doder dan jij. Dat is zeker iets wat reine land aan zen te bieden heeft. Het kan een antidotum bieden tegen de potentiële valkuil van een prestatiegerichte (en daarmee erg ik-gerichte) beoefening.

In dezelfde geest toont het de mogelijkheid van een lekenboeddhisme dat in niets moet onderdoen voor het monastieke pad en dat toch van haar beoefenaars niet verwacht dat ze hun verantwoordelijkheden naar anderen zouden opgeven.

Shinran geeft ook een les in bescheidenheid. Het diepe vertrouwen in de gelofte van Amida is geen grote verworvenheid die op het eigen palmares kan geschreven worden. Het geeft geen autoriteit om je op te beroepen. Het is wat het is: een diep vertrouwen, niet meer niet minder.

Edel Maex

Bitter als groene thee
maar ook zo subtiel verfrissend
met een goede nasmaak achteraf;...
een goed leven.

tekst: Shaku Kajo – schilderij: Ryokeiji Tempel in Ichizen City

Welkom bij het Mugen Project

BDK is de uitgever van die bekende rode boeken De Leer van de Boeddha, in meer dan 42 talen. Wereldwijd zijn er al meer dan 8 miljoen exemplaren verdeeld in meer dan 50 landen over de hele wereld. Onlangs startte BDK nogmaals met een nieuw project dat – ook voor jikōji? – in de toekomst interessant zou kunnen zijn.

Het *Mugen Project* is een nieuwe inspiratiebron voor de studie van boeddhisme, beschikbaar via het web. Onze website is een bibliografische database die tienduizenden boeddhistische informatiebronnen bevat, gaande van film- en audio-opnames over academische boeken en artikels tot liturgische teksten. Meer nog, het *Project* bevat niet alleen bronnen die een heel scala aan media bevatten, maar ze behandelen een ruim scala aan literaire types, zoals academische studies, moderne populaire werken, leerstellingen die de raadgevingen van de Boeddha beschrijven, belangrijke uiteenzettingen van boeddhistische meesters van alle tijden en plaatsen, de bronteksten van lokale boeddhistische stromingen, enzovoorts. Met zulke brede horizonten is het *Mugen Project* de eerste breed opgevatte database van de boeddhistische leer. De enige [beperkende] parameter van het *Project* is de taal: onze database bevat enkel bronnen van de boeddhistische leer in Westerse talen, waarbij de records in Engelse taal overheersen.

Als dusdanig is het *Mugen Project* een portaal naar boeddhistische tradities doorheen continenten en perioden. We beginnen met acht categorieën: tijdsperioden, rituelen, maatschappij, geografie, filosofie, tradities, teksten en personen. Deze acht spaken van het wiel op onze homepage staan voor de acht poorten tot de inhoud van de boeddhistische leer zoals zij over [grote delen van] de wereld is gereisd en gedurende een periode van 2 500 jaar verder ontwikkelde. Van hieruit leiden de acht categorieën naar meer en meer specifieke researchgebieden, zoals specifieke teksten, types van rituelen, historische monniken, nonnen, leken en godheden. We vermelden zeker ook de meer recente thema's zoals de rol van het boeddhisme in de samenstelling van de familie, binnen nationalistische strekkingen, in de maatschappelijke orde, de economie, en met betrekking tot de gender-ideeën, om er maar een paar te noemen. We reflecteren constant omtrent deze categorieën en voegen er nieuwe toe om de

leden van onze gebruikersgemeenschap te helpen bij het vinden van de informatiebronnen die ze nodig hebben.

Terwijl de *records* en termen van andere levensbeschouwingen en academische terreinen [over het algemeen] verzameld zijn, goed gedocumenteerd, en beschikbaar zijn in specifieke bibliotheken en online databases, is dit niet het geval voor de boeddhistische werken en literatuur. Werken van boeddhistische schrijvers en werken over de boeddhistische leer zijn verspreid over meerdere tijdschriften, archieven, private collecties en webbronnen. Onderzoekers, volgelingen en diegenen die eerder toevallig belangstelling hebben in de Leer hebben zo geen portaal ter beschikking dat hun vraag kan beantwoorden. Het *Mugen Project* vult deze leemte op. Door al deze diffuus verspreide informatiebronnen omtrent het boeddhisme te verzamelen en te organiseren op één plaats, is het onze bedoeling opleiding in en onderzoek omtrent boeddhisme te stimuleren. Door een reeks innovatieve webtools te ontwikkelen (zoals sterk geïntegreerde mappen, tijdslijnen, commentaarsecties en andere eigenschappen), willen we bovendien nieuwe perspectieven bieden binnen de boeddhistische scholen die het zoeken naar boeken, artikels en opnames vergemakkelijken. We willen bovendien de gebruikers de mogelijkheid bieden de erfenis van de boeddhistische leer op nieuwe en creatieve wijzen te ontdekken.

Het *Mugen Project* kende een *zachte lancering* bij de recente jaarlijkse ontmoeting van de *American Academy of Religion* vorig jaar in San Francisco. Van 19 tot 22 november 2011 werd het *Project* geïntroduceerd bij de academische wereld door middel van demonstraties en workshops aan de *Mugen Project/BDK-Numata* stand in de expositieruimte. Bij die gelegenheid is de inhoud van onze database met betrekking tot Japan en het Japanse boeddhisme ook gratis beschikbaar gesteld aan het publiek. We lanceren onze gegevens met betrekking tot Japan eerst omdat dit momenteel ons sterkste gebied is, en omdat dit ons een kans geeft reacties van onze gebruikersgemeenschap te krijgen gebaseerd op een beperkte verzameling gegevens. Vanaf november gaan we, door deze feedback te verwerken en te integreren, geleidelijk aan onze terreinen naar andere boeddhistische tradities buiten Japan uitbreiden.

Om onze informatiebronnen in geografische gebieden buiten Japan te versterken, heeft het *Mugen Project* een Adviesorgaan opgericht dat

onderzoekers bevat met expertise in verschillende grote boeddhistische scholen doorheen Azië en in het Westen. Na de ontwikkeling van onze bronnen omtrent Japan, onder leiding van de Japan-experten Duncan Williams (USC [University of Southern California]) en Lori Meeks (USC), verwachten we versterking omtrent de informatiebronnen met betrekking tot de studie van boeddhisme in Korea (Hwansoo Kim, Duke University), China (Marcus Bingenheimer, Temple University), India (James McHugh, USC), Zuidoost Azië (Justin McDaniel, University of Pennsylvania), Tibet (Lara Braitstein, McGill University), Khotan en Centraal Azië (Warner Belanger, Georgia College), en het Westen (Sharon Suh, Seattle University).

Het *Mugen Project* samengevat: een uitgebreide webbron, een educatieve en onderzoekstool, een gemeenschap van onderzoekers en volgelingen, en een poort tot de Leer. Wandel alsjeblieft rond op de site, en help de inhoud te verbeteren door ons feedback te sturen.

The Mugen Project - Anthony Federico - 17 mei 2011

Bron: <http://www.mugenproject.com/about>
Extra informatie: Bukkyo Dendo Kyokai (BDK) - Society for the Promotion of Buddhism en Numata Center - <http://www.bdkamerica.org/> .

16th European Shin Conference “The Importance of Sangha”

*We hebben de eer je hierbij uit te nodigen op de **16de European Shin Conference** die doorgaat in Ekō-Haus, Düsseldorf (Duitsland) van vrijdag 31 augustus tot en met zondag 2 september 2012. Een ideale gelegenheid om nogmaals collega's van buitenlandse sangha's te ontmoeten. Wellicht plannen we vanuit jikōji een bezoek in groep tijdens de laatste dag van de conferentie, en dit om twee redenen: om een gezamenlijke presentatie te verzorgen, en om deel te nemen aan de kikyoshiki-viering. Misschien wil je zelf ook wel een voordracht houden? Je zal alvast niet de enige zijn...*

Dear Dharma friends,

We take great pleasure in inviting you to the 16th European Shin Buddhist Conference, which will be held in the EKŌ House of Japanese Culture in Düsseldorf, Germany, from August 31st to September 2nd, 2012. Like the former biannual conferences it is sponsored by the International Association of Buddhist Culture (IABC) and the International Association of Shin Buddhist Studies (IASBS) and consists therefore of two parts: a more academic part (on Friday 08/31) and a part focusing on dharma talks. The conference fee amounts to 30 Euro per day, alternatively you can pay 60 Euro for the whole conference.

You can attend the conference as a listener, but you are also invited to give your own presentation on an aspect of the conference issue „The Importance of Sangha”. In this case let us know the title and give a short account of your presentation. We scheduled 30 to 40 minutes (plus 10 minutes discussion) for an academic presentation, and 15 to 20 minutes (plus discussion) for a dharma talk. The closing date for submitting the complete paper is August 10th, 2012.

We are honored to announce that the conference will be held in presence of the Shinmon-sama, H. E. Kōjun Ōtani. Therefore there will be the opportunity to receive the kikyōshiki (confirmation ceremony) on September 2nd.

We have prepared an application form on all relevant questions concerning your attendance and accommodation. Please fill in this form sheet and send it back until June 30th, 2012. Then we will confirm your enrolment as soon as possible.

We recommend to entrust the hotel reservation to the EK Ō House, since group discount is possible. According to our experiences with former conferences, nevertheless some participants prefer to make the hotel reservation individually. Please note in this case, that there is a trade fair in Düsseldorf at the same time, which make an early reservation recommendable. Note also, that depending on the hotel different deadlines for the last free cancellation exist.

For further information please also refer to our website: www.eko-haus.de or send an e-mail to Rev. Eda: eda@eko-haus.de

We would be glad to welcome you at the conference.

Sincerely, with Cassho

Rev. Takao Aoyama
and the staff of the EK Ō temple

Conference Address:

Brüggener Weg 6
40547 Düsseldorf
Germany

For general information we are reachable via Fax and telephone:
phone: +49 211-577 918-0 – Fax: +49 211-577 918-219

e-mail: pool@eko-haus.de

**Hou recente informatie in de gaten op de ESC16-website :
<http://www.eko-haus.de/conference/index.htm>**

Je leven willen rekken

Toch willen we telkens weer dit leven zo lang mogelijk rekken, zonder ook maar een keer de wens uit te drukken in het Reine Land wedergeboren te worden na onze dood. Dat is ongelooflijk spijtig.

Rennyō Shōnin (Brieven 4-2)

Patiënt: Dokter, de laatste kroon blijkt zo snel kapot gegaan. Was het materiaal goed genoeg? Hoe lang denkt u dat deze kroon zal meegaan?

Tandarts: (beledigd) Hoe lang denk jij nog te leven?

Patiënt: (geschokt) Mmmm...

De patiënt in dit verhaaltje was ik, tien jaar geleden, tot mijn eigen schaamte. Zomaar denken dat ik de kroon zou overleven, ontuchtterde me even. Ik was me niet bewust van mijn eigen blinde vlek, en dat terwijl ik hier in de tempel de mensen zo vaak vertel over de vergankelijkheid van het leven van elk wezen. Op dat ogenblik werd ik pijnlijk herinnerd aan bovenstaande alinea uit een van de brieven van Rennyō Shōnin, en was ik beschaamd omtrent de betreuenswaardige aard van mijn eigen gemoed.

Niet dat wij zomaar leven om nadien te sterven, maar als we leven zonder ons ook maar iets te bekommeren om onze dood, zou dit inhouden dat we ons “leven sluimerend laten voorbijgaan.”

Vandaar Okaru's smeekbede:

“Denk alstublieft na over je leven en dood terwijl je nog leeft;

Van zodra je leven ten einde is, zou dit nog enkel een te late overweging zijn.”

Bron: Towards the Seat of Dharma Hearing – Fourty-eight Dharma Cards, door Rev. Koju Fujieda, Ryokeiji Tempel, 22/01/2012, 104 blz.

De auteur stelt zijn verzameling van 48 Dharma kaartjes (met prachtige illustraties van o.a. Miyoko Tsutsumi) vrij beschikbaar:
http://ryokeiji.net/english/dharma_hearing_3.pdf

*Rev. Koju Fujieda, 20/11/20/11
op zijn 78ste verjaardag*

Zuikens Shinshu Dharma Pada (deel 6)

Dit is het zesde en laatste deel in de reeks Shinshu Dharmapada, waarvan de Engelse versie is te vinden op <http://www.horai.eu/pada-1.htm>.

159

Een diepe overtuiging dat ik voor de hel voorbestemd ben,
is een diepe verzekering
van mijn geboorte in het Land van Ultieme Schittering.
De hel aanvaarden doet de verzekering
oprijzen van geboorte in het Reine Land;
de verzekering van geboorte doet me realiseren
dat ik definitief voorbestemd ben voor de hel.

160

Ik ben een week en leeg man;
in de onmogelijkheid de Dharma te horen
en te aanvaarden zoals ze is.
Nochtans, hoe aanvaard ik de grootheid
van de Voortijdelijke Geloftekracht!

161

Hoe wonderbaarlijk en onbegrijpelijk
is de Boeddha-Wijsheid!
De Karmakracht van de Grote Gelofte is
wonderbaarlijk en onbegrijpelijk!

162

De werking van het gemoed van de Gelofte van Groot
Mededogen gaat ons begrip te boven;
we gaan naar het Reine Land
gewoon door zijn werking te volgen!

163

In mijn gemoed vertoeven
Zowel een duivel en een Boeddha;
Indien de duivel wint, ben ik me ervan bewust
Dat ik toch nog voor de hel voorbestemd ben.

164

Voortschrijdend op de Geloftekracht, vervolg ik mijn reis
in de wereld van geboorte-en-dood.

165

Ook vandaag, me bewust van de westerse lucht,
klinkt mijn nembutsu verfrissend,
zoals het afgeworpen schild van een cicade,
in de sereniteit van het diepe gebergte.

166

Van zodra ons gemoed zich vastbijt in roem en profijt,
komt je boeddhistische studie tot een einde
en ga je wellicht afwijken
naar niet-boeddhistische paden.

167

“De Naam van de Tathāgata van het Ongehinderd Licht
En de Wijsheid van zijn Licht
Vernietigen de duisternis van de lange nacht van onwetendheid
en vervullen de aspiraties van de voelende wezens.”
(Hymnes over de Zeven Patriarchen)

168

De Dharma toont me wat de Dharma is:
De Dharma leert me de Dharma te vertrouwen.
Namo Amida Butsu,
Namo Amida Butsu.

169

Te midden van donkere onwetendheid en blinde passies
is er geen weg naar geboorte in het Reine Land.
De Tathāgata wordt
de weg en de toorts.
Namo Amida Butsu, Namō Amida Butsu.

170

Luister goed naar de Dharma,
erken Amida's veilige opvang,
geef aandacht aan zijn waakzaam oog,
en wees tevreden
met je voedsel en je kleding.

171

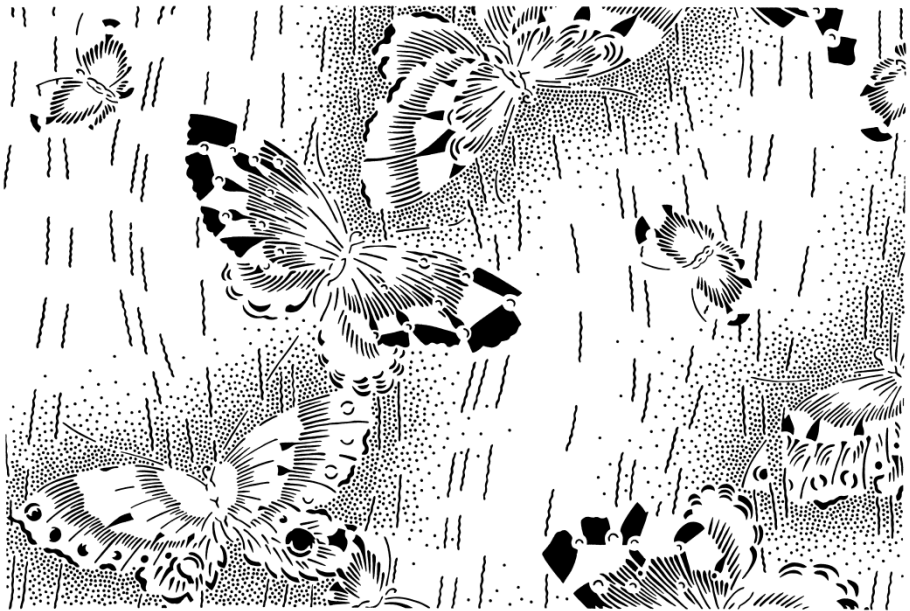
De wet van karma neemt zijn beloop -
een vurige wagen kan voor je klaar staan.
Wees gematigd en voorzichtig in je daden.

172

Het geheim om je te verzekeren van een lang en gezond leven
is volgehouden genoeg in de Boeddha-Dharma.

173

Laat ons er een punt van maken
om eerlijk en vriendelijk te zijn jegens anderen;
laat ons ervan onthouden
zelfs maar een gedachte van bedrieglijkheid te laten opborrelen.
Laat ons aan niets anders denken
dan aan de Boeddha-Dharma.

174

Er zijn miljoenen mensen
die de kleren van de Dharma dragen,
en die gehecht zijn aan letters en woorden;
het is spijtig dat geen enkele van hen de kleren aflegt.

175

Je mag gerust je kleren afleggen,
als je wil;
maar je mag ze ook aanhouden.
Ze zullen je afvallen zonder inspanning -
van zodra je ontroerd bent door de wind
die over de dennenbomen waait
boven op de berg.

176

Gisteren is voorbij, morgen brengt een andere dag.
Er moge komen wat wil –
zeven kwellingen¹⁹ en acht vormen van lijden²⁰ –
ik blijf verzekerd van bescherming door de Naam in zes lettergrepen.

177

Om de vreugde van de geboorte in het Reine Land
door de Voortijdelijke Gelofte te ervaren,
verlaat ik het bamboebos en kijk omhoog:
Kijk! Een schitterende maan in de wolken!

178

“Mezelf toevertrouwen aan Amida,” betekent
in vertrouwen de Roep van de Voortijdelijke Geloftekracht
van Amida Tathāgata te ervaren –
die Ene van Groot Mededogen en Groot Geluk.

---

¹⁹ De zeven kwellingen (of *kleśa*) zijn de passies die je gemoed beroeren, en die onheilzame gedachten, woorden en daden veroorzaken. De drie fundamentele kwellingen worden ook de **drie vergiften** genoemd: onwetendheid, grijpen (gehechtheid) en afstoten (haat, nijd, jaloezie). Dit lijstje kan worden uitgebreid met arrogantie, twijfel, verkeerde inzichten en het naleven van nutteloze voorschriften.

²⁰ De acht oorzaken van lijden worden in de **Tweede Edele Waarheid** verduidelijkt. De vier basisoorzaken zijn: lijden veroorzaakt door geboorte, ouderdom, ziekte en overlijden. De vier bijkomende oorzaken zijn: lijden veroorzaakt door gescheiden te zijn van geliefden; door samen te moeten leven met mensen die we verachten; door niet te krijgen wat men we wensen en door niet af te raken van hetgeen we willen kwijtraken.

179

Hoe vaardig je ook je onheilzame daden weet geheim te houden,
ooit zullen ze gezien worden –
zoals het gezegde duidelijk maakt:

“Het net van Indra²¹ lijkt te groot om alles te vatten,
maar het zal zelfs het kleinste vergrijp opmerken.”

Heb weet van de wet van oorzaak en gevolg.
Wie overtuigd is van deze wet
zal de Boeddha-Dharma ontdekken.

180

Vermits hij mijn gemoed
tot in de kleinste hoekjes heeft kunnen doorzien
zegt Amida: “Ik zal je redden zoals je bent.”

181

Los van de Voortijdelijke Gelofte
die onuitputtelijk werkzaam is om mijn ‘zelf’ te redden,
is er geen *shinjin*
noch geboorte in het Reine Land.

---

²¹ Het *net van Indra* is een metafoer uit de boeddhistische filosofie die de concepten van leegheid, onderlinge afhankelijkheid en inter-penetratie uitdrukt. De metafoer is uitgewerkt in het *Avatamsaka Sutra* (Mahayana school - 3de eeuw en *Hua-yen* school in China - 6de en 8ste eeuw).

Ekō jaargang 35 nr 1 (of Ekō nr 132)

182

Boeddha's woorden bevatten geen leugens
noch onwaarheid.

Als je de Boeddha-Dharma hoort
kan je genieten van vrede en geluk
in dit leven en in het leven achteraf.

183

Shinjin kan je bereiken
door de woorden van een goed leraar;
hoe kan je dan *shinjin* bereiken
zonder de woorden van onze stichter te aanvaarden?

184

Zelfs terwijl we in deze weerzinwekkende wereld leven,
kunnen we vreugde ervaren
als we ons bedachtzaam de boeddha herinneren.
Waarmee kan dat vergeleken worden?

185

Wat *shinjin* inhoudt, is het Grote Mededogen van de Tathāgata –
niets meer dan de *Namo Amida Butsu*
van de Grote Wijsheid van de Boeddha.

186

De Wijsheid van Tathāgata's Verlichting is grenzeloos;
De Kracht van zijn Groot Mededogen is ondoorgrondelijk en
onvoorstelbaar.

187

Als je de Voortijdelijke Geloftekracht accepteert
met vastberaden vertrouwen, als een gevolg van *shinjin*,
dan kan je eveneens je vertrouwen stellen in de wet van karma.
Je kan spontaan trouw blijven aan deze morele wet –
Dit is onvoorstelbaar en bewonderenswaardig.

188

Een groene kikker
zit op een lotusblad
zich niet bewust van zijn bestaan.

雨蛙

Ama gaeru

Een groene kikker

居るとも云わず

Irutomo iwazu

zit op een lotusblad

蓮の上

hasu no ue

zich niet bewust van zijn bestaan.

189

Je zou de Boeddha-Dharma moeten aanhoren;
luister grondig en vergeet ze dan.
Kijk gewoon naar boven en heb bewondering voor
Amida's Geloftekracht.

190

Binnen *Namo Amida Butsu* –
de roep van de Voortijdelijke Geloftekracht –
vind je *shinjin* en geboorte in het Reine Land.
Hoe betrouwbaar!

191

Los van *Namo Amida Butsu*
die de verdienstekracht van Amida's Verlichting omvat,
is er geen *shinjin* te vinden.

192

Het is het bloed dat ik van mijn ouders en grootouders heb ontvangen,
dat de Boeddha-Dharma hoort.
Hoe dankbaar ben ik!

193

Als je een goed leraar treft, is het makkelijk de Dharma te
aanvaarden;
Indien niet, is de Dharma moeilijk te aanvaarden.

194

Vermits we vertrouwen hebben in Shinran Shōnin,
kunnen we vertrouwen hebben in het Grote Sutra;
vermits we vertrouwen hebben in het Grote Sutra,
kunnen we vertrouwen hebben in de Gelofte
en de Naam van de Tathāgata.

195

Je kan niet geboren worden in het Reine Land
simpel door te geloven dat je er zal geboren worden;
Het is bewonderenswaardig dat diegenen die er niet geboren kunnen
worden, toch in de mogelijkheid verkeren er geboren te worden.
Dit is de bewonderenswaardige werking
van de Voortijdelijke Geloftekracht.

196

De Boeddha-Dharma biedt een oplossing
voor de fundamentele problemen
van het heelal en van het leven van de mens.

197

Het is uitermate moeilijk je vertrouwen te stellen
In de wet van oorzaak en gevolg;
Het is even moeilijk de kwestie van het het leven achteraf
Met diep ontzag en diepe verbazing onder ogen te zien.

198

De *Kyōgyōshinshō* is een bewijs van Shinran Shōnins
Dharmalichaam.
Ieder hoofdstuk straalt en aura uit van Dharmalichaam, Wijsheid en
emancipatie.

199

Wat is het nut van vogelratelaars?
Eens ze eraan gewoon zijn, strijken sperwers erop neer.
[We zijn geneigd de waarschuwingen van de Boeddha
als te vanzelfsprekend voor waar aan te nemen.]

200

Heen en weer gedragen door de grote wind
Van de Voortijdelijke Geloftekracht,
Geef ik mezelf – geheel en moeiteloos – over aan Amida.

Mijn zon gaat onder,
morgen komt geen dag meer.
Magnolia's bloeien nog eens wit en roos,
mijn mond verstilt, mijn ogen rusten eindelijk.
Het mooiste gedicht stilte vliedt vluchtig.

Ik klim op de frêle regenboog in een late namiddag,
ik wuif naar beneden,
het leven draagt, het einde vraagt.

Traag vervagen, schijnbaar verdwijnen,
de beten van de slang ontvluchten,
dit heet einde. Egyptisch.

Einde.

[Zo eindigt Jörg Pyls' prachtige gedichtenbundel Reis...]

南 無 阿 弥 陀 佛 **Nieuws uit de Sangha**

✿ We besloten in groep deel te nemen aan de speciale herdenkingsdienst voor de slachtoffers van de drievoudige ramp in Japan, die op zondag 11/03/2012 om 10 uur doorgaat in **Ekō-Haus**, Düsseldorf.
Vandaar rijden we naar de nieuwe **Anjin-Do** tempel in Mönchengladbach (zie foto).

* Jullie zijn uitgenodigd voor de **courses** van deze lente:
- 21/04/2012: Nepal-cyclus (2 films & reisverslag), Willy De Waard & Fons Martens

- 26/05/2012: basistekst Reine Land boeddhisme: Eén Pagina Document (Hōnen Shōnin), Fons Martens
- 02/06/2012: Grieken en de Boeddha, Sven Vanderbiest.

* **Luc Van de Wal** heeft zich als secretaris van onze vzw jarenlang intensief ingezet voor Jikōji en de sangha. Luc en Linda, van harte bedankt voor jullie vriendschap, energie en stimulans! We wensen jullie nog veel succes met je verdere engagementen.

Rooster der bijeenkomsten – lente 2012

Iedere dinsdag van de week:

- 20.00 u iedereen is welkom voor het dharma-gesprek om 20 uur
- 19.30 u. indien je interesse hebt, kan je ook deelnemen aan de ceremonie om 19.30 uur

Iedere maand komen 4 of 5 thema's voor als onderwerp van het dharma-gesprek om 20 uur:

dinsdag van de maand	thema
1ste	T1 - algemeen thema uit de boeddhistische leer
2de	T2 - vragenuurtje (<i>liefst vooraf vragen doorsturen</i>)
3de	T3 - thema uit Jōdo-Shinshū (<i>chantings, ceremonie, basisteksten</i>)
4de	T4 - inpikken op realiteit van vandaag: hier en nu
5de	T5 - evaluatie: Hoe kunnen we verder op het pad?

- zo 11/03 06.46 u. *Deelname aan herdenkingsdienst rampen in Japan: Ekō-Haus & Anjin-Do (Duitsland)*
- di 13/03 20.00 u. T2 - vragenuurtje
- zo 18/03 10.00 u. **Ō-Higan** - Lentedevotieperiode (18-23/03) ook Pāramitā-feest genoemd
- di 20/03 20.00 u. T3 - Waarom groeten voor boeddha, kaarsen branden en wierook offeren?
- di 27/03 20.00 u. T4 - inpikken op realiteit van vandaag: hier en nu
- di 03/04 20.00 u. T1 - Hoe kan ik leren loslaten...
Niets is permanent
- zo **08/04** 10.00 u. **Hanamatsuri** - Bloemenfeest. Gedachtenis van Boeddha Gautama's geboorte. Kinderfeest (08/04) & mogelijkheid tot nemen van **Drievoudige Toevlucht (kieshiki)**

- zo 08/04 12.30 u. hapje voor deelnemers
- di 10/04 20.00 u. T2 – vragenuurtje
- di 17/04 20.00 u. T3 - Welke ornamenten staan er in onze tempel en wat is hun functie?
- za 21/04 10.00 u. *cursus* **Nepal - film De Laatste Paardenkaravaan**
- za 21/04 20.00 u. *deelname aan* Concert Jewel van **Dechen Shak Dagsay** Tibetaanse zangeres in Arenschouwborg, Antwerpen
- di 24/04 20.00 u. T4 - inpikken op realiteit van vandaag: hier en nu
- za 28/04 09.00 u. *deelname aan* **Lentepoets** Pretoriastraat
- za 28/04 10.00 u. *cursus* **Nepal - film Guge, het Verdwenen Koninkrijk**
- di 01/05 20.00 u. T1 - Waaraan herken je iemand die al gevorderd is op het pad? *Vier brahma-vihara's: boeddhistische deugden*
- za 05/05 10.00 u. *cursus* **Nepal - reisverslag**
- zo 06/05 10.00 u. **34ste Tempeldag** - Inhuldiging Jikōji-tempel te Antwerpen, door Rev. K. Miyaji in naam van Zenmon Kosho Ohtani (06/05/1979) - meteen ook **Vesak**
- di 08/05 20.00 u. T2 - vragenuurtje
- di 15/05 20.00 u. T3 - Bespreking Shoshinge - deel 1
- zo 20/05 10.00 u. **Gotan-E** - Gedachtenis van de geboorte van Shinran Shōnin (21/05/1173)
- di 22/05 20.00 u. T4 - inpikken op realiteit van vandaag: hier en nu
- za 26/05 10.00 u. *cursus* **basistekst Reine Land**: Eén Pagina Document (Hōnen Shōnin)
- di 29/05 20.00 u. T5 - evaluatie: Hoe kunnen we verder op het pad?
- za 02/06 10.00 u. *cursus* **Grieken en de Boeddha - 1/3**
- di 05/06 20.00 u. T1 - Kan ik ontsnappen aan alles wat ik voordien heb verknoeid?
Karma achtervolgt je - of ben jij er de oorzaak van?
- za 09/06 10.00 u. *cursus* **Grieken en de Boeddha - 2/3**
- di 12/06 20.00 u. T2 - vragenuurtje
- za 16/06 10.00 u. *cursus* **Grieken en de Boeddha - 3/3**

In principe is er eveneens iedere zaterdag tussen 13 en 18 uur permanentie in de tempel – een seintje vooraf geeft je zekerheid... Wees welkom!

Tempel van het Licht van Mededogen
Centrum voor Shin-Boeddhisme vzw

JIKŌJI
慈光寺

Pretoriastraat 68 - B-2600 Antwerpen (Belgium)
tel. +32 (0)475 62 78 36
www.jikoji.com ✉ info@jikoji.com

Werkten mee aan dit nummer

Edel Maex, Jörg Pyl, Rev. Koju Fujieda, Marc
Horemans, Michel Deprèay en Zuio Hisao
Inagaki

Verantwoordelijk uitgever

Rev. Daijō Fons Martens
tel. +32 (0)475 62 78 36 ✉ info@jikoji.com

*Overname toegelaten mits bronvermelding en
bewijsexemplaar - ISSN 1370-0243*

Drukkerij Copymatic - 2600 Berchem